

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ШВЕДОВА Клавдія Геннадіївна

**ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ
МІГРАЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність магістерського дослідження. Досліджуючи міграційні процеси та міграційну політику в умовах глобалізації та інтеграції країн світу, слід відзначити, що ці процеси позначаються значною інтенсивністю.

Водночас з рухом товарів, капіталу та інформації відбувається й переміщення населення, що стало однією з найтипівіших характеристик сучасного світу. Характерною тенденцією для світу є те, що стає все більше людей, які народилися в одній країні, а працюють, навчаються або мають бізнес – в іншій. Вони несуть із собою культурні особливості своєї батьківщини, водночас набувають досвіду інших народів, асимілюються в іншому середовищі. Це відкриває нові можливості як для країн, так і для мігрантів та їх родин. Сьогодні жодна інша сила – ні торгівля, ні фінансові потоки – не має такого потенціалу для позитивного і суттєвого перетворення життя людей, як міграція. На разі міграційні процеси відіграють важливу роль в глобальному розвитку нашого світу.

Переваги міграції не виникають самі по собі разом з міграційними потоками, такі процеси неодмінно вимагають зваженої та скоординованої роботи органів державної влади та співпраці держав, формування спільних засад міграційної політики, вироблення консенсусних рішень в цій сфері. Підвищується роль органів публічного управління та моделей обраних міграційних політик країн світу. Міграційна політика є важливим механізмом регулювання як на національному, так і на регіональному та глобальному рівнях і постійно змінюється, відтак виклики та її завдання ускладнюються, що пов'язано з формуванням нових механізмів реалізації міграційної політики.

Для нашої країни ці питання є вкрай актуальними і пов'язані з тим, що населення України було тривалий час відірване від магістральних світових міграційних процесів. Лише зі здобуттям незалежності громадяни України отримали гарну нагоду щодо відкриття світу і включилися до міжнародних

міграційних процесів, особливо в період їх надзвичайної інтенсифікації та урізноманітнення. Така свобода відкрила не лише нові можливості та перспективи, водночас міграційні процеси тісно пов'язані з ризиками. Тому перед державною завжди постають гострі питання щодо вироблення адекватної політики з вирішення найбільш проблемних питань. Все це значно підвищує вимоги до міграційної політики держави, її ключовим завданням стає забезпечення найповнішого використання позитивного потенціалу міграції з одночасним зменшенням негативних наслідків.

Дослідження засад державного управління в цій сфері доводить, що вироблення такої політики неможливе без ґрунтовного дослідження феномену міграції, її закономірностей і результатів, аналізу міграційного стану в Україні, дослідження світового досвіду та зокрема країн ЄС, у зв'язку з євро інтеграційними намірами нашої країни.

В умовах інформаційного суспільства та доби постмодернізму міжнародна трудова міграція також набуває рис глобальності та активізує процеси подальшої глобалізації та інтеграції країн.

Слід зазначити, що явище міграції виникло досить давно та розвивалось одночасно з людством. Кожна держава світу на різних історичних етапах свого розвитку була втягнута до світових міграційних процесів: або як країна реципієнт – отримувач трудових ресурсів, або як країна донор, що надає трудові ресурси.

Для України актуальним завданням є розвиток національного ринку праці в умовах розбудови в нашій країні сталого розвитку національної економіки. Ринок праці здійснює динамічний вплив на трудову міграцію. Такі негативні явища, як зростання рівня безробіття, неповна зайнятість працівників або неофіційне працевлаштування, низька заробітна платня – на даль, це основні тенденції, якими характеризується вітчизняний ринок праці на сучасному етапі. Значний вплив на економічний розвиток країни мають соціально-економічна нестабільність та демографічні проблеми, які в

сукупності посилюють міграційні наміри населення та міграційні тенденції загалом.

Тому одним із завдань міграційної політики є відстеження тенденцій та причин зовнішньої трудової міграції з України, з метою сформуванню важелів впливу на відтік талановитої та працездатної частини нашого суспільства. З огляду на викладене вище тема магістерського дослідження є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зовнішня міграція з України досліджується в працях О. Малиновської, С. Метелева та А. Гайдуцького, Е. Лібанової, В. Новік, С. Пирожков, О. Піскун, О. Позняк, О. Хомра, М. Чулаєвська, О. Шевченко та ін. Не дивлячись на те, що суттєва кількість важливих аспектів міжнародної міграції знайшла відображення в наукових працях, сучасні тенденції міграційних процесів в Україні потребують подальших досліджень.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської роботи є комплексне дослідження проблем державного регулювання трудової міграції в умовах євроінтеграції та обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення державної політики в цій сфері.

Досягнення поставленої мети передбачало вирішення таких **завдань**:

- дослідити наукові засади та понятійно-категорійний апарат магістерської роботи: визначити сутність основних понять і термінів, охарактеризувати їх особливості;
- визначити особливості державного регулювання трудової міграції в умовах євроінтеграції України;
- дослідити основні засади політики ЄС щодо регулювання процесів зовнішньої міграції;
- виявити основні тенденції трудової міграції та встановити її наслідки для України;
- дослідити міграційні наміри трудових мігрантів як фактор та показник ефективності державної політики в цій сфері.

Об'єктом дослідження є проблеми міграційних процесів та напрями

міграційних потоків в Україні та світі.

Предметом дослідження є проблеми державного регулювання трудової міграції в умовах євроінтеграції України.

Вибір **методів** вирішення завдань цього дослідження зумовлено комплексним характером його предмета та об'єкта. Враховуючи специфіку зазначеної проблеми та її міждисциплінарний характер, було обрано як філософські та загальнонаукові, так і конкретні методи наукового аналізу в галузі соціології, політології, економіки та публічного управління та адміністрування.

Важливим орієнтиром у дослідженні багатьох питань став метод систематичного аналізу, який дозволив дослідити наукові засади та понятійно-категорійний апарат магістерської роботи, визначити сутність основних понять і термінів, охарактеризувати їх особливості.

На основі порівняльного методу було визначено особливості державного регулювання трудової міграції в умовах євроінтеграції України; досліджено основні засади політики ЄС щодо регулювання процесів зовнішньої міграції.

В ході дослідження основних тенденцій трудової міграції та її наслідків для України було використано методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, які дозволили більш детально дослідити сутність цього феномена.

Можливість ґрунтовно дослідити міграційні наміри трудових мігрантів як фактор та показник ефективності державної політики в цій сфері надали методи емпіричного дослідження (спостереження, аналіз документів, контент-аналіз).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що комплексно досліджено та вирішено важливу наукову проблему щодо державного регулювання трудової міграції в умовах євроінтеграції та обґрунтовано рекомендації щодо удосконалення державної політики в цій сфері.

Практичне значення одержаних результатів. Положення і висновки

магістерської роботи можуть бути використані для подальшого науково-теоретичного дослідження особливостей міграційної політики та міграційних потоків в діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, соціологічних дослідженнях, громадських організацій в Україні, а також у навчальному процесі з підготовки фахівців з державного управління.

Структура і обсяг магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Обсяг основної магістерської роботи складає 96 сторінок. В магістерському дослідженні міститься 1 додаток. Список використаної літератури складається зі 105 джерел.

Апробація магістерської роботи: участь в науково-практичній конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?» 2 грудня 2019 року, ЧНУ ім. Петра Могили, тези доповіді на тему «Трудова міграція як один з чинників європейської інтеграції».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи.

У **першому розділі «Науково-теоретичні засади дослідження трудової міграції як об'єкта державної політики»** основна увага зосереджена на теоретичних аспектах явищ та процесів в сфері міграції, державному регулюванні, наукових дослідженнях в сфері трудової міграції. Визначено основні терміни та поняття. Досліджено особливості регулювання міграційних потоків в світі.

У **підрозділі 1.1. «Основні поняття і терміни в сфері міграційної політики»** визначено основні поняття і терміни, які використовувалися в

магістерській роботі, проаналізовані основні елементи в сфері міграції, її типи, види, класифікації.

Підрозділ 2 «Наукові дослідження державного регулювання трудової міграції» присвячений аналізу стану наукової розробки проблеми державного регулювання міграційної сфери у вітчизняній та зарубіжній науці. Механізмами державного регулювання трудових міграцій в Україні є створення привабливого внутрішнього ринку праці; приєднання України до багатосторонніх міжнародних договорів з питань праці та соціального захисту трудових мігрантів; укладання міждержавних та міжурядових угод щодо працевлаштування трудових мігрантів; співробітництво прикордонних регіонів держав, що межують з Україною, у питаннях розвитку прикордонних міграцій і взаємного врегулювання трудової діяльності громадян, які працюють за межами своїх держав; розвиток інституту ліцензування господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні громадян України за кордоном з метою посилення їх соціального захисту та запобігання торгівлі людьми.

У підрозділі 1.3. *«Соціально-психологічний портрет трудового мігранта»* виявлені основні риси середньостатистичного мігранта з України. Соціологічний портрет українця можна визначити таким чином: це чоловік, який збирається упродовж найближчого року виїхати за кордон, віком до 40 років, із середньою спеціальною або вищою освітою, мешканець села (малого міста) на заході або в центрі країни, незадоволений своїм становищем та ситуацією в суспільстві загалом.

У другому розділі *«Особливості державного регулювання трудової міграції в умовах євроінтеграції»* досліджено особливості державного регулювання трудової міграції в умовах євроінтеграції України; визначено основні засади політики ЄС щодо регулювання процесів зовнішньої міграції..

У підрозділі 2.1. *«Державна політика в сфері регулювання трудової міграції»* визначено, що в умовах глобалізації суспільства заходи з боку ЄС не можуть припинити масштабний рух мігрантів, оскільки вільне

пересування робочої сили та капіталу потребують інвестицій та глобальних переміщень ринків праці. Єдиний інформаційний простір у межах глобального світу позбавляє можливості розвиватись в одно державному форматі, тому тут необхідним заходом є співпраця держав, зокрема України з ЄС. Водночас констатовано, що єдиної політики і єдиного напрямку у сфері міграції немає.

У підрозділі 2.2. «Основні країни міграції» показано, що основними країнами міграційних потоків з України залишаються країни Центрально-Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина та ін..) Останнім часом міграційні потоки зрівнялися з міграціями до Росії. Також було встановлено тенденцію до збільшення чисельності українців-порушників міграційного законодавства ЄС значно збільшилася. Така негативна динаміка має враховуватися, незважаючи, що на разі абсолютна і відносна кількість порушників у порівнянні з кількістю законослухняних громадян, які відвідують ЄС, цілком незначна.

У підрозділі 2.3. «Причини та фактори трудової міграції» визначено, що мігранти із Східної та Південної частини України за демографічними характеристиками дещо відрізняються від мігрантів із західних регіонів, населення яких традиційно залучається до трудової міграції. Тут основні характеристики наступні: переважання чоловіків, молодший вік, мігранти мають набагато менше міграційного досвіду. Одна з сучасних тенденцій – помолодшання кількості мігрантів. Основними причинами міграції є високий рівень безробіття, низький рівень заробітної плати та соціальних гарантій, сприятливі умови трудової міграції з ЄС, наявність безвізового режиму, військові дії в Україні, соціальні гарантії в країнах ЄС та вищий рівень життя.

У третьому розділі «Тенденції трудової міграції та наслідки для України» виявлені основні тенденції трудової міграції та встановлено її наслідки для України; досліджено міграційні наміри трудових мігрантів як фактор та показник ефективності державної політики в цій сфері.

У підрозділі 3.1. «Основні негативні та позитивні сторони трудової міграції для України» визначено, що за останні роки ЄС та країни-члени поступово формують основи загальної правової бази з питань міграції, надання притулку та боротьби з нелегальною міграцією. На сьогодні основними цілями міграційної політики ЄС є розвиток партнерських відносин з країнами походження, транзиту та призначення; загальноєвропейська система надання притулку, що відповідає умовам Женевської конвенції та зобов'язанням країн-членів за міжнародними договорами; справедливе ставлення до громадян третіх країн (рівні права та свободи); комплексний підхід в управлінні міграційними процесами.

У підрозділі 3.2. «Політика ЄС в сфері регулювання міграційних потоків» показано, що важливе місце посідає регулювання міграційних потоків між країнами-членами ЄС. Особливістю цих міграційних потоків є висока мотиваційна сторона, відсутність віз та, в більшості випадків, відсутність обмежень, можливість зміни місця перебування без додаткових перешкод. Крім того, характерною ознакою внутрішньої міграції в межах ЄС є те, що вона має більш тимчасовий характер, порівняно із зовнішньою. Міграційна політика країн в умовах розширення ЄС суттєво відрізняється, оскільки країни або ведуть відкриту політику, яка, однак, передбачає квотування для працівників із країн, що пізніше приєдналися до ЄС, або політику рівності поряд із мігрантами з третіх країн. На сьогодні питання регулювання міграційних потоків із країн, що пізніше приєдналися до ЄС, є відкритим. Ситуація на ринку праці вимагає від країн системи контролю над міграційними потоками навіть у рамках країн-членів ЄС.

У підрозділі 3.3. «Міграційні наміри трудових мігрантів з України як фактор ефективності державного регулювання в цій сфері» визначено, що Міграція й мобільність українців – це не цілком сучасні інноваційні явища для країни. Ще до того, як Україна отримала безвізовий режим, міграційний тренд був достатньо високим, і трудова міграція існувала навіть без безвізового режиму. Скасування віз підштовхнуло українців, які стали більш

активними. І тут дійсно має значення два чинники. З одного боку, не дуже хороша економічна ситуація, відсутність реформ у країні. З іншого боку, дуже серйозна боротьба за трудових мігрантів із України урядів країн-членів Європейського союзу. Ці чинники наклалися, тому сьогодні відзначають значне підвищення міграції.

ВИСНОВКИ

Магістерське дослідження дозволило досягти встановленої мети щодо визначення проблем державного регулювання трудової міграції в умовах євроінтеграції та обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення державної політики в цій сфері. Мета магістерського дослідження обумовила низку завдань, виконання яких дозволило зробити наступні висновки.

1. Досліджено наукові засади та понятійно-категорійний апарат магістерської роботи, визначено сутність основних понять і термінів, їх особливості. Міграційна політика серед різних тлумачень має сьогодні визначатися як частина соціально-економічної політики, вона є складовим елементом державного управління та регулювання кількості та якості населення для країни. У випадку, коли міграційна політика виступає інструментом, вона відіграє кон'юнктурну роль. У другому випадку, коли вона пов'язана з плануванням (у кількісному та якісному аспектах) бажаного населення, вона відіграє структурну роль. Міграційна політика, з одного боку, вдосконалює та впорядковує планування руху населення, з іншого – виконує специфічні функції контролю та управління, діє як змінна величина, яку необхідно контролювати, коли відбуваються спонтанні, непередбачувані міграційні зрушення. На основі проведеного аналізу встановлено, що ефекти міжнародної трудової міграції є складними і багатоплановими, оскільки вона призводить до перерозподілу доходів, структурних змін на ринках праці як у країнах походження, так і в країнах призначення, помітно впливає на платіжний баланс, переважно країн-донорів, але водночас створює соціальні проблеми.

Для прогнозування майбутніх тенденцій трудової міграції потрібно враховувати довгострокові чинники, включаючи економічний розвиток, фінансові наслідки міграції, демографічну ситуацію, накопичення людського капіталу та зміни навколишнього середовища. На сучасному етапі в Україні зовнішня трудова міграція набула значних масштабів

2. Визначено особливості державного регулювання трудової міграції в умовах євроінтеграції України. Необхідно привернути увагу української влади та громадськості до міграційних проблем, які у політичному дискурсі наразі відсутні. Вони закономірно виглядають менш значущими у порівнянні з питаннями війни і миру, падіння рівня життя населення, корупції тощо. Разом з тим, з позицій стратегічного управління, враховуючи несприятливу демографічну ситуацію, стрімке старіння населення і невідворотний в недалекому майбутньому дефіцит робочої сили, не можна залишати ці питання поза межами державного регулювання. Також доцільно звернути увагу, що рівень соціальної захищеності для українських мігрантів залишається низьким.

Також існують проблеми нелегальної трудової міграції. Низка трудящих-мігрантів не має трудових договорів або є сезонними працівниками-мігрантами (зокрема, українці, які тимчасово та нерегулярно працюють у Польщі). Чинним інструментам координації бракує важелів для практичної реалізації, тому доцільно звернутися до ЄК, оскільки ця інституція закликає держави-члени продовжувати розвивати координацію соціального забезпечення з країнами, що не є членами ЄС, могла б сприяти виправленню ситуації. На підставі зробленого аналізу доцільно запровадити такі заходи із соціального захисту українських мігрантів, що працюють у країнах ЄС (оцінити ефективність двосторонніх угод, укладених із країнами ЄС, щодо захисту українських трудових мігрантів, гарантування прав, безпечних умов праці та соціального забезпечення; обговорити подальші угоди про соціальне забезпечення з основними країнами, які приймають українських робітників-мігрантів, передусім з Італією та Грецією, з якими

такі угоди поки ще не укладено; розробити можливі варіанти надання соціального захисту тимчасовим працівникам-мігрантам, зокрема українцям, які працюють у країнах ЄС протягом менше шести місяців; розглянути питання про ратифікацію конвенцій МОП у сфері трудової міграції та соціального забезпечення мігрантів, зокрема «Міжнародної Конвенції про захист прав усіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей»).

3. Досліджено основні засади політики ЄС щодо регулювання процесів зовнішньої міграції. Розробка концептуальних документів хоча і різною мірою у сфері міграції сприяла значному посиленню спроможності держав у сфері регулювання міграційних процесів

Для ринку ЄС пріоритетним є імпорт людського капіталу на тимчасовій основі, тобто необхідно створити всі сприятливі умови для законного тимчасового працевлаштування. Уряди країн запроваджують короткострокові поворотні програми, щоб обмежити вхід на територію країни і переконують або навіть змушують мігрантів повернутися до їх країни походження. Чимало країн вдаються до тимчасових програм міграції. Тимчасові програми міграції часто критикуються за просування до постійної міграції. Удосконалення тимчасових програм включає такі важливі елементи, як щільніша співпраця з країнами призначення і походження та сильніші стимули для повернення мігрантів, як, наприклад, мобільні пенсії. Світова економічна криза 2008-2009 рр. показала необхідність розвитку таких програм, оскільки в умовах економічного занепаду програми допомагають покращити ситуацію щодо зайнятості населення та зменшити навантаження на ринках праці.

Отже, питання спільного міграційного законодавства у рамках як ЄС-15, так і ЄС-27, уже давно є предметом постійних дискусій. З одного боку, ринок ЄС потребує напливу мігрантів через скорочення чисельності населення та зростання частки осіб непрацездатного віку в ЄС, що допоможе за рахунок напливу дешевої робочої сили підтримувати стабільний розвиток країн-членів. Однак, разом з тим, міграція призводить до постійних

конфліктів між місцевим населенням та мігрантами, культурних та релігійних протистоянь, що вимагає від міграційного законодавства селекційного характеру політики країн. Крім того, вагомим фінансовим навантаженням для економіки країн-членів є депортація нелегалів, кошти на яку країни могли б використовувати на інтеграцію мігрантів у країнах їх перебування (інтеграційні курси із знання мови, культури, звичаїв країни). Податкова система країн потребує легалізації мігрантів, хоча б з метою використання коштів на їх соціальне забезпечення.

4. Виявлено основні тенденції трудової міграції та встановити її наслідки для України. Зниження безробіття дійсно стимулює роботодавців до збільшення зарплат, а перекази грошей в Україну від трудових мігрантів дають змогу підтримувати макроекономічну стабільність нашої держави та стримують зростання курсу іноземної валюти. Але експерти вказують, що, якщо дивитися в перспективі 5-10 років, то стає очевидним, що така ситуація не буде тривати довго. Оскільки більшість трудових мігрантів зробить вибір на користь чи України, чи іноземної країни, де вони залишаться назавжди.

Загрозу від неконтрольованої трудової міграції для зростання української економіки у довгостроковій перспективі вбачають і в тому, що зараз такі перекази стимулюють економіку держави, натомість у найближчому майбутньому це може призвести до вкрай складної ситуації, оскільки вже зараз Польща декларує, що українські трудові мігранти створюють 5% ВВП. Водночас, слід зважати, що витрати на їхнє навчання та професійну підготовку здійснювалися за рахунок державного бюджету. При цьому, повертаючись в Україну, вони стають клієнтами Пенсійного фонду та Фонду соціального страхування, в які не надходили відрахування від їхніх зарплат за кордоном, адже саме соціальні фонди відповідають за виплати лікарняних, «декретних», компенсацій при травмуванні на виробництві, а також пенсій.

Особливо брак коштів відчувається через те, що більшість українців працюють нелегально і не сплачують податків. До того ж, часто немає

механізму зарахування внесків навіть при легальному працевлаштуванні за кордоном. Окрім міграції, на наповнення фондів також впливають демографічні показники та політика влади, націлена виключно на інтереси власників капіталу.

Окрім особливих домовленостей між Україною та державою, де працюють заробітчани, в разі легального працевлаштування трудові права мігрантів регламентовані Міжнародною конвенцією про захист прав усіх трудящих-мігрантів та членів їхніх сімей.

Грошові надходження мігрантів стимулюють внутрішній попит та дозволяють розвиватися торгівлі. Разом із іншими факторами надходження валюти стабілізує курс національної валюти. Однак саме міграція є причиною глибокої кризи на ринку праці, яка насамперед позначається на гострому дефіциті трудових ресурсів. Цю проблему слід вирішувати досить швидко, хоча б протягом одного року, інакше перезапустити економіку на нові механізми буде дуже складно.

5. Досліджено міграційні наміри трудових мігрантів як фактор та показник ефективності державної політики в цій сфері. Дослідження свідчать, що 63% мешканців України не планують виїжджати за кордон, і лише 13% мають такий намір (опитування, проведене Центром Разумкова, у 2018 році), лише 7% готові виїхати на постійне проживання, інші не визначилися з відповіддю. Згідно цього дослідження також звертається увага на той факт, що серед молоді віком до 29 років частка бажаючих виїхати становить 47% проти 38% тих, хто не має міграційних намірів.

За прогнозами Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України, якщо показники народжуваності, тривалості життя й міграції залишаться незмінними, то до 2050 року в Україні залишиться не більше ніж 32 млн. жителів, при цьому частка громадян старших за 60 років зросте в півтора разу. Такі прогнози зроблені на основі тільки демографічного чинника, без врахування показників міграційного убування.

АНОТАЦІЯ

В магістерській роботі досліджено наукові засади та понятійно-категорійний апарат магістерської роботи: визначено сутність основних понять і термінів, охарактеризовано їх особливості; визначено особливості державного регулювання трудової міграції в умовах євроінтеграції України; досліджено основні засади політики ЄС щодо регулювання процесів зовнішньої міграції; виявлено основні тенденції трудової міграції та встановлено її наслідки для України; досліджено міграційні наміри трудових мігрантів як фактор та показник ефективності державної політики в цій сфері.

Ключові слова: трудова міграція, міграція, ЄС, міграційні потоки, міграційні наміри, міграційний потенціал, нелегальна міграція.

ANNOTATION

The master's thesis is devoted to the comprehensive researches of the problems and perspectives of the state regulation of labor migration in the context of European integration and substantiating the recommendations for improvement of state policy in this field. The purpose of the master's study led to a number of tasks, the completion of which allowed us to draw the following conclusions.

The scientific foundations and the definitions of the master's work are investigated, the essence of the basic concepts and terms, their peculiarities are determined. Migration policy has to be defined as a part of socio-economic policy among different interpretations, it is an integral element of public administration and regulation of population quantity and quality for the country. So migration policy is an instrument, it plays a crucial role. In the second case, when it is related to the planning of the desired population, it plays a structural role. Migration policy, on the one hand, improves and streamlines population movement planning,

on the other - performs specific control and management functions, acts as a variable to be controlled when spontaneous, unforeseen migration shifts occur. The analysis shows that the effects of international labor migration are complex and multifaceted, as it leads to a redistribution of income, structural changes in the labor markets in both countries of origin and destination, significantly affecting the balance of payments, mainly donor countries, but it also creates social problems.

Long-term factors, including economic development, the financial impact of migration, demographics, human capital accumulation and environmental change, must be taken into account in order to predict future trends in labor migration. At the present stage in Ukraine, external labor migration has become widespread. The peculiarities of state regulation of labor migration in the conditions of European integration of Ukraine are determined. It is necessary to draw the attention of the Ukrainian authorities and the public to the migration problems that are currently absent in the political discourse. They naturally look less significant compared to the issues of war and peace, declining living standards, corruption, and more. However, from the point of view of strategic management, given the unfavorable demographic situation, rapid aging of the population and the inevitable shortage of labor in the near future, these issues cannot be left outside the limits of state regulation. It is also advisable to note that the level of social protection for Ukrainian migrants remains low.

Key words: state regulation, labor migration, migration, migration flows, migration intentions, migration potential, illegal migration